

Polgáriskolai Közlöny (1915, 5. sz.). *Győri Vilmos* az O. P. I. E. elnökének ugyanott a 3. sz.-ban írt cikkét (A p. i. tanárság teendői) kiegészítve, a polgáriskola állapotát jellemzi: nem sikerült kialakulnia sajátosan polgáriskolai szellemnek, mert általában a középiskolát követi, ahhoz kellett az 1868:38. t.-c. 76. §-a értelmében tartania magát, erre öntudatlanul is törekedtek a polgáriskolában működő k. i. képezésű tanárok, így hatottak a közös tankönyvek, a p. i. utasítás és rendtartás hiánya s a p. i. tanárképezésnek az a hiánya, hogy a jelölteknek az elemi isk. szelleméhez idomult gondolkodását nem tudta a p. i. szellemébe belenevelni. A szükséges tennivalók között azt is kívánja, hogy a polgáriskolai pedagógiát fejtsék ki rendszeresen, azaz a p. i. gondolatának következetes alkalmazásával állapítsák meg a p. i. oktatás és nevelés szerepét a nemzetnevelés munkájában. E célból széleskörű előtanulmányra van szükség s végeredményül az egész p. i. munkarendjének részletes kidolgozását kívánja. — Vajha ne maradna e szükséglet kielégítése is csak óhaj! Eféle tanulmányokra nagy szükség van; a különböző iskolafajok munkakörének részletes tanulmányok alapján való kijelölése, a nevelés és tanítás egyetemes feladatain belül, az illető iskola céljából származó, sajátos vonások kifejtése nélkül egész köznevelésünk szervezete nem lehet jó, nem teljesítheti egyöntetűen a közös, nemzeti rendeltetést.

Tanító (1915, 17—19. sz.). *s—r* jelzésű cikksorozat a népoktatási törvények készülő revíziójától azt várja, hogy «váltsa valóra ebben az országban az egységes nemzeti népoktatást». Ezt úgy érti, hogy «minden nyilvános elemi népiskola, tekintet nélkül arra, hogy fentartója az állam, a község vagy hitközség, szerkezetében, szervezetében és tantervében, ellenőrzésében, felügyeletében egyöntetű, egységes legyen s ezt az egyöntetűséget a törvény szabja meg». A szerző azt fejtegeti, hogy az 1868:38. t.-c. nem olyanná lett, amilyennek Eötvös tervezte s különösen tévesnek tartja azt a felfogást, mintha Eötvös és Molnár Aladár felekezeti vagy községi iskolát akart volna. «A község csak azért lett átmenetileg iskolafentartó, hogy helyébe kerülhessen az állam», amelynek akkor nem volt kellő anyagi ereje. Különben is a szerző szerint E. törvénytervezete nem volt kellően előkészítve s a községi iskolában nem liberális vívmányt, hanem a rendiség idejének visszatérő, kísértő árnyát kell látni. Az elemi népiskolai tanításnak biztosított szabadságot majdnem korlátlanoknak, szinte nyugtalanítóan nagyoknak tartja s példákat hoz fel arra, hogy a törvény az egyházaknak kiváltságokat, előnyöket adott. — Igaz, hogy sem az 1868:38. t.-c. szövege, sem az újabb pótlások és módosítások nem Eötvös szellemének az egyenes és teljes megvalósításai. Bizonyos az is, hogy a felekezeti iskoláknak E. nem olyan nagy teret kívánt, amekkorát azok szeréztek. A községi iskolára vonatkozó megjegyzés azonban tévedés, mert már az 1848-iki törvényjavaslatban megjelent a később pontosan formulázott elv, hogy a szülőket minél közelebb kell vonni az iskolához. A községek kötelezése által tartotta E. lehetne, hogy a népnevelés ügyét jól intézzék, mert ez csak az egész nemzet részvételével történhetik; a központosításnak híve, de «az oktatás terén minden monopóliumot károsnak» tart. Ez a cikk-